

Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund

Styrelsens berättelse över förbundets verksamhet 2007

Styrelse från årsmötet 2007

Ordförande:

Anders Björck
(till årsmötet 2009)

Vice ordförande:

Stig Hedlund
(till årsmötet 2009)

Andre vice ordförande:

Gunnar Olsson
(till årsmötet 2008)

Ständig sekreterare:

Håkan Liby

Skattmästare:

Gunnar Nyberg
(till årsmötet 2010)

Ledamöter:

Roine Schenning
(till årsmötet 2010)

Ove Lundgren
(till årsmötet 2010)

Britt-Marie Strand
(till årsmötet 2010)

Ingvar Eriksson
(till årsmötet 2009)

Tomas Matsson

(till årsmötet 2008)

Arne Gusén
(till årsmötet 2008)

Mary Ann Olarsbo
(till årsmötet 2008)

Kerstin Forss
(fyllnadsval till årsmötet 2009)

Arbetsutskott:

Vice ordföranden,
andre vice ordföranden och sekreteraren.

Revisorer:

Marianne Stohr, Öhrlings
PriceWaterHouseCoopers
Arne Nygren

Revisorssuppleanter:

Maria Wigefeldt, Öhrlings
PriceWaterHouseCoopers
Ellinor Lindström

Valberedning:

Mirja Korpela (sammankallande)
Stefan Östergren
Anders Carlström

Representant för Sveriges Hembygdsförbunds förtroenderåd:

Stig Hedlund

Ombud till Sveriges Hembygdsförbunds årsstämma 2007:

Gunnar Olsson

Birgitta Dolfie

Torsten Molarin

Ersättare:

Ove Lundgren

Lennart Hulth

Ellinor Lindström

Ombud till Sveriges Hembygdsförbunds årsstämma 2008:

Stig Hedlund

Ove Lundgren

Torsten Molarin

Ersättare:

Lennart Hulth

Ellinor Lindström

Birgitta Dolfie

Styrelsen har hållit fyra protokollförda sammanträden och arbetsutskottet har sammanträtt vid fyra tillfällen under året.

Antalet hembygdsföreningar anslutna till Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund var den 31 december 2007 66 st och medlemsantalet 12 729. År 2006 var föreningarna 65 st och medlemsantalet 12 320.

Enskilda medlemmar den 31 december 2007

Betalande	819	(2006:	898)
Ständiga	55	(2006:	56)
Hedersledamöter	5	(2006:	5)
Medaljörer	31	(2006:	34)
Summa	910	(2006:	993)

Ekonomi

På styrelsens uppdrag har förbundets kapitalplaceringar ombesörjts av skattmästare Gunnar Nyberg i samverkan med E Öhmans junior Fondkommission AB i Stockholm. Stiftelsen Upplandsmuseet har enligt i stadgarna föreskrivet avtal med förbundet svarat för medlemsregistrering, uppbörd av medlemsavgifter till förbundet och Sveriges Hembygdsförbund, värvning av nya medlemmar, meddelandeservice, årsboksredaktion, service till anslutna föreningar samt för den löpande ekonomiadministrationen med redovisning, betalservice, årsbokslut, budgetunderlag och rapportering till styrelse och ledamöter. Den ekonomiska förvaltningen för år 2007 framgår av balans- och resultaträkningen för 2006 och 2007.

Stiftelser

Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund har förvaltningsansvar för åtta stiftelser. Enligt stiftelselagens bestämmelser lämnas separata årsredovisningar för dessa. Stiftelserna är följande: Hilmer Åbergs fond, Landshövding Hilding Kjellmans hembygdsfond, Nils och Barbro Sundquists minnesfond, Upplandskretsen för hembygdsvårds fond, Ola Ehns minnesfond, Elisabeth Wensters minne, Hilda och Algot Blankfelts minnesfond, samtliga samförvaltade samt Stiftelsen Constance Anderssons donationsfond.

Hilmer Åbergs fond, Elisabeth Wensters minne och Constance Anderssons donationsfond har Upplandsmuseet som destinatar. Medlen skall huvudsakligen användas till utökande, vård och omhändertagande av museets samlingar, men också till museets verksamhet.

Vinterting

Förbundets vinterting för hembygdsföreningarna i Uppland hölls söndagen den 4 februari 2007 i Marketenteriet, Eklundshof, Uppsala. Förbundets vice ordförande, Stig Hedlund, inledde med att välkomna cirka 60 representanter för hembygdsföreningarna. Temat för årets vinterting var "Hembygdsrörelsens ideologi och verksamhetsidé – idag och imorgon, i

lokalföreningen och på förbunds nivå" och knöt an till den pågående diskussionen om hembygdsrörelsens verksamhetsidé. Stig Hedlund inledde och Håkan Liby gav en tillbakablick under rubriken "Hembygdsrörelsens organisation och verksamhet i Uppland under 137 år". Därefter diskuterade deltagarna i mindre grupper några frågeställningar om hembygdsföreningarnas framtida verksamhetsinriktning och roll i samhället.

Disa Gilles pris

Disa Gilles pris för föredömlig insats inom uppländsk hembygdsvård tilldelades Håbo hembygdsförening med motiveringen: "För föreningens medvetna utveckling av Friddegårds – Statarmuseet i Övergran som omarbetats, förnyats och gjorts tillgängligt för en bred publik."

Årsmötet 2007

Upplands fornminnesförening och hembygdsförbunds årsmöte arrangerades söndagen den 15 april i kyrksalen, Sävja kyrka. Danmarks hembygdsförening var årets värdförening och förutom förberedelserna för själva årsmötet bjöd man också in årsmötesdeltagarna till ett mycket uppskattat och välbesökt kulturprogram med anknytning till Linnéjubileet 2007. Programmet inleddes på Linnés Hammarby med guidning av arkiater Abraham Bäck, Linnés vän och förtroene.

Lunch serverades på Café Linné, gamla Tegelbruket i Bergsbrunna och efter lunchen bjöd föreningen på scener med familjen Linné, studenter, tjänstefolk och Danmarks-bönder, ur bygdespelet "Linné på Hammarby 1769" i kyrksalen, Sävja kyrka.

Cirka 100 personer varav 74 ombud för enskilda medlemmar och hembygdsföreningar hade hörsammat kallelsen. Förbundets ordförande Anders Björck öppnade årsmötet 2007 med några inledningsord om Linnés storhet i världen och Linnéjubileets betydelse. Förhandlingarna följde sedan gängse ordning med fastställande av årsredovisning och beslut om ansvarsfrihet för styrelsen. En ny ledamot valdes in i styrelsen, se styrelsens sammansättning ovan.

Vårutflykt och vårstämman

Temat för vårutflykten den 9 juni var näringar och kulturminnen i Heby kommun, länets nytillskott i nordväst som har en mångfacetterad och mycket intressant kulturhistoria att erbjuda. Intresset för utflykten har varit tämligen konstant de senaste åren och deltagarna fyller två bus-sar.

I Östervåla blev vi mottagna av hembygdsföreningen som visade hembygds-gården med tillhörande möbelmuseum. Till förmiddagskaffet överraskade vär-darna med dramatiserade glimtar ur byg-

dens historia som iscensatts med gårdens gamla byggnader som bakgrund.

Lunchen intogs på den anrika gäst-givargården i Östervåla som idag är bygg-nadsminne på grund av högt kulturhisto-riskt värde.

Eftermiddagen gick i tegelbruksepo-kens tecken och besöksmålet var det nya Tegelbruksmuseet i Heby som på ett ut-märkt sätt förmedlar kunskap om denna viktiga näringsgrens uppgång, blomst-ring och fall.

Ramsjö gravfält presenterades ingå-ende av arkeologen Berit Schütz och av-slutningsvis förevisades Vittinge kyrka av undertecknad.

Vårstämman hölls vid lunchtid i bi-ografen Fokus i Östervåla under ledning av förbundets ordförande Anders Björck. Stämmans höjdpunkt var som alltid utdel-ningen av förtjänstmedaljen som denna gång tilldelades Valdis Ordéus, Örsunds-bro.

Höstutflykt

Höstutflykten den 7 oktober gick i östlig riktning över länsgränsen till Stockholms län.

Det inledande temat kretsade kring uppländsk järnhantering och första be-söksmålet var masugnen i Edsbro som anlades 1686 och försörjde Skebo Bruk med tackjärn.

Järnframställningsprocessens gång

ledde vidare till Skebobruk i Ununge socken.

Skebo har en lång historia som går tillbaka till medeltiden. Den vallonska smideskonsten nådde Skebo genom valloninvandringen under 1600-talets andra hälft, därför räknas bruket till kategorin uppländska vallonbruk. Utflyktsdeltagarna vandrade längs bruksgatan, besåg herrgården och besökte Skebobruks museum. Lunchmatsäcken intogs i den så kallade Skebo-puben. Museiföreningens kunniga medlemmar var uppskattade värdar och ciceroner i bruket.

Återresan bjöd på ytterligare ett par besöksmål längs vägen. Först en av Upplands mest välbevarade kyrkomiljöer, nämligen Funbo. Kyrkoherde Tomas Anderman visade Funbo kyrka, en pärla bland medeltidskyrkor i landskapet. Den romanska byggnaden med långhus och smalare kor avslutat med en absid, härrör från 1100-talets slut. Kring kyrkan finns ett tydligt sockencentrum och här ligger också sockenstugan, förvaltd av Sockenstugans vänner. I sockenstugan serverade hembygdsföreningen eftermiddagskaffe.

Utflyktens sista stopp gjordes vid de arkeologiska undersökningarna vid Säby i Uppsalas sydöstra utkant, söder om väg 282. Upplandsmuseets arkeolog fil.dr Hans Göthberg presenterar aktuella resultat.

Ordförandekonferens

Årets ordförandekonferens ägde rum lördagen den 28 oktober i Upplandsmuseets Faktarum, vilket innebar att den arkiv- och biblioteksservice som museet här erbjuder, inledningsvis kunde presenteras. Många hade hörsammat förbundets inbjudan och det var uppenbart att detta årliga möte med aktuella diskussionsämnen fyller en viktig funktion.

Programmet inleddes med att Märit Ehn delade ut ett stipendium ur Ola Ehns minnesfond. Styrelsen hade utsett stipendiat Bo Larsson, som är i slutfasen av sitt avhandlingsarbete om *Lokal teknik, lokalt företagande*, vilket han kortfattat presenterade.

Lars Häger från ABM-produkter presenterade därefter arkivmaterial av olika slag som kan vara av intresse för hembygdsföreningarnas arkiveringsarbete.

Föreningarnas sviktande medlemsantal och aktiv medlemsvärkning var ämnet för nästa programpunkt. Ove Lundgren från Bondkyrko hembygdsförening presenterade ett medlemsvärkningsförslag.

Efter lunchpausen tog Stig Hedlund till orda och pratade kring det angelägna ämnet Föreningen, förbundet och framtiden. Informationsfrågorna togs upp liksom värdet av att föreningar inom ett område kan träffas informellt i en så kallad krets. Håkan Liby redogjorde för vad föreningarna egentligen får från Sveriges Hembygdsförbund respektive det regionala förbundet för medlemsavgiften.

Arbetsutskottet

Arbetsutskottet har, i överensstämmelse med stadgarna, svarat för löpande förvaltning enligt styrelsens bestämmelser. Följaktligen har AU förberett styrelsesammanträden, Vinterting, årsmöte och ordförandekonferens.

Carl Göran Andræ har ansvarat för Upplands fornminnesförening och hembygdsförbunds hemsida i samarbete med Sveriges Hembygdsförbund.

Publikationer

Under året har årsboken UPPLAND 2007 med landsantikvarie Håkan Liby som redaktör utgivits. Årsbokens tema var Linné 300 år. Årets utgåva bestod av 11 fristående artiklar. Som exempel på temat Linné och Uppland kan nämnas Gunnar Erikssons artikel *Linné och Upplands flora*, Karin Hallgrens *Linnés Hammarby – inte bara Linné med familj*, Jan Helmer Gustafssons redogörelse för tillskapandet av *Kulturresevatet Linnés Hammarby*, Karin Mannberg Wretins två artiklar *Brobyg-garen Carl vin Linné* och *Linneanum i ny glans* samt Karin Martinssons beskrivning av de äldsta, levande Linnéminnena Linné-lagerträden i Linneanum.

Årsboken avslutades som vanligt med ett sammandrag av verksamheten i den uppländska hembygdsrörelsen.

Fyra nummer av medlemsbladet

Meddelanden har utgivits med Håkan Liby som redaktör.

Kvekgården

Friluftsmuseet Kvekgården i Kveks by utanför Örsundsbro ägs av Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund.

Styrelsen beslutade att också säsongen 2007 uppdra åt Lagunda hembygdsförening att ansvara för öppethållande, bokningar och visningar på Kvekgården. Friluftsmuseet var öppet 168 timmar under säsongen. Den publika verksamheten tog sammanlagt 272 timmar i anspråk. Dessutom arrangerade föreningen ett antal programaktiviteter under sommarsäsongen, bland annat nationaldagsfirande den 6 juni. Lagunda hembygdsförening har även svarat för vård och skötsel av anläggningen och tidsåtgången uppskattades till totalt 270 timmar.

Kvekgården hade totalt 1 298 besökare under verksamhetsåret 2007.

Upplandsmuseet svarar som tidigare för byggnadsvården på uppdrag av Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund. Antikvarie Agnetha Pettersson har varit ansvarig för byggnadsvårdsinsatserna.

Ny gärdesgård sattes under 2007 med bidrag från länsstyrelsen. Lagunda hembygdsförening reparerade vaktarstugans farstudel och genomförde takreparationer.

Hembygdsföreningarna i Heby kommun

Med anledning av att Heby kommun övergick till Uppsala län den 1 januari har Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund bedrivit en kampanj under 2006–2007 för att värva föreningarna i kommunen som medlemmar i förbundet. Vid 2007 års utgång hade sex (av totalt sju) föreningar anslutit sig som medlemmar i Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund.

Upplandsmuseet och hembygdsrörelsen

Upplandsmuseet svarar för Upplands fornminnesförening och hembygdsförbunds kansli, medlemsregister och redaktion.

Huvudansvarig för kontakten med hembygdsföreningarna är landsantikvarie Håkan Liby. Upplandsmuseet har hållit kontakt med föreningarna genom personliga besök, föredrag och rådgivning. Museets samtliga avdelningar står till hembygdsrörelsens förfogande. Det innebär att föreningarna kan få råd om underhåll av byggnader, föremåls- och fotosamlingar samt pedagogisk verksamhet.

Stiftelsen Upplandsmuseet och Upplands fornminnesförening och hembygdsförbund har ett avtal som reglerar fond-

förvaltning, administrativa tjänster (förbundskansli), redaktionellt arbete, förlagsverksamhet, försäljning samt museiservice till förbundet.

I Upplandsmuseets styrelse representerades förbundet av en ordinarie ledamot, Stig Hedlund och en suppleant, Ingvar Eriksson.

Landsantikvarien är sekreterare och föredragande i Upplands fornminnesförening och hembygdsförbunds styrelse.

Värderingsprinciper

Fordringar upptas till det belopp som efter en individuell bedömning beräknas bli betalt. Lager har värderats enligt lägsta värdets princip, vilket innebär till det lägsta anskaffningsvärdet och en bedömning av det verkliga värdet på balansdagen. Aktierna har värderats till lägsta värdet av anskaffningsvärde och marknadsvärde.

Anders Björck
ordförande

Håkan Liby
sekreterare

Vår revisionsberättelse har avgivits

Marianne Stohr

Arne Nygren